

Nr 88

Av herr Hansson i Skegrie m. fl., *angående åtgärder för utnyttjande av kronoskog vid jordbrukets rationalisering.*

De senare årens åtstramning inom näringslivet har såsom torde vara allmänt bekant i särskilt hög grad gått ut över jordbruket, som redan dessförinnan varit eftersatt i lönsamhetsutvecklingen.

Vi torde icke behöva närmare redogöra för orsakerna härtill eller för de verkningar härav som jordbrukets utövare haft och har att vidkännas, medan andra befolkningsgrupper i stort sett kunnat glädja sig åt förbättrade utkomstförhållanden och en höjning av levnadsstandarden, ett faktum som i och för sig hälsas med tillfredsställelse.

Mot bakgrunden av påtalade utveckling är det naturligt och har det varit nödvändigt för jordbrukarna att själva söka göra det bästa möjliga av situationen. Bland de åtgärder som därvidlag kunnat komma i fråga har det framstått såsom en grundbetingelse att söka stärka och konsolidera bondejordbruket såsom ekonomiskt företag. Att så kan ske är för övrigt lika mycket en förutsättning för fortsatta framsteg inom näringslivet över huvud taget och således icke ett isolerat jordbruksintresse. Den yttre rationaliseringen, dvs. att tillse att de enskilda jordbruken erhåller ändamålsenlig storlek, ägosammansättning och arrondering, har visat sig vara den första åtgärd man bör inrikta sig på. Tack vare lantbruksorganisationens intensifierade arbete på detta område i samverkan med jordbrukarna har redan åtskilligt blivit uträttat i sådant syfte. Men alltför mycket återstår ännu, och tyvärr måste vi konstatera att här vissa hinder möter som synes oss onödigt fördröja dessa för jordbruket livsviktiga strävanden.

Såsom landets största jordägare intar domänverket en viktig roll när det gäller att tillhandahålla erforderlig mark för att tillskapa ändamålsenliga jordbruk. Domänverkets statistik över dess markinköp och markförsäljning företer en bild som tydligt nog belyser hur verkets markinnehav ökat avsevärt under senare år, medan däremot överlåtelse till bondejordbruket mycket sällan förekommit. Visserligen kan det invändas att domänverkets försäljning av inägojord betydligt överstigit dess förvärv av dylik jord, men som väsentligt kvarstår att skogsmark i långt större utsträckning hamnat hos domänverket. Samtidigt har det visat sig att av domänverket innehavda marker praktiskt taget varit undandragna och icke stått till buds för utvidg-

ning av bondejordbruken. Med den ökade betydelse skogen fått för jordbruket är detta förhållande minst sagt otillfredsställande. Vådorna av rådande svårigheter att taga i anspråk kronans skogar i rationaliseringsverksamheten är påtagliga. Ehuru från rationaliseringsorganens sida säkerligen gjorts vad som varit möjligt utifrån föreliggande förutsättningar, måste nya och verksammare grepp enligt vår mening till för att behovet både av tillskottsmark i form av skogsmark och av arronderingsförbättring i skogsmarken skall kunna tillgodoses medelst medverkan med kronans skogar. Visserligen förbises icke att kronoskogarna till stor del är belägna i lappmarkerna, men deras förekomst i övriga landsdelar är dock av betydande omfattning.

Det främsta hindret mot skogsförvärv från kronan synes möta i den omständigheten att domänverket såsom affärsdrivande verk har att tillvarata de intressen som därmed är förknippade och som slår igenom i verkets prispolitik. Domänverket kan därvidlag satsa på en långsiktig framtidsinvestering, där förräntningskraven tycks sättas låga medan den enskilde jordbrukaren måste tänka på att skogsavkastningen skall förränta köpeskillingen efter en räntenivå, som svarar mot det allmänna ränteläget. Den fortgående inflationen har dessutom gynnat en långtidsplanering. Detta har bland annat lett till att domänverket vid såväl inköp som försäljning ansett sig kunna tillämpa en högre prisnivå, varigenom det ställt sig för dyrt för jordbrukarna att konkurrera vid domänverkets inköp eller reflektera på dess försäljningsvillkor. Olika lösningar har dryftats och prövats för att komma till rätta med detta prisproblem.

Vi är givetvis icke i tillfälle att här anvisa en lösning av frågan i dess helhet om hur kronans mark skall kunna ställas till förfogande för rationaliseringsändamål på villkor som kan bäras av den enskilde jordbrukaren. Det är emellertid nödvändigt att åtgärder snarast vidtages så att kronoskog i erforderlig utsträckning kan utnyttjas för att stärka bondejordbruket, som är och kommer att förbli en hörnsten i vårt näringsliv och måste ha betingelser att kunna bedrivas såsom någorlunda lönande. Den mest angelägna åtgärden i sådant syfte är att samma priser tillämpas vid domänverkets försäljningar som de, vilka tillämpas i marknaden, där domänverket kan göra sina inköp. När vi nu uppehållit oss närmast vid prisfrågan har vi dock icke bortsett från att det givetvis kan finnas olika hjälpmedel att underlätta överföring av kronomark till stödskog, exempelvis genom ägobyte eller genom att lantbruksorganisationen inträder såsom förmedlare.

Att vi ställt domänverkets prissättning i förgrunden beror även på att denna givetvis påverkar prisnivån på skog i allmänhet och att vi finner det angeläget att söka motverka att denna stiger till följd av åtgärder från kronans sida, något som icke kan vara önskvärt såsom fördyrande för både jordbrukets och skogsbrukets produktionskostnader.

I enlighet med det anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte hemställa hos Kungl. Maj:t att skyndsamma åtgärder vidtages för att åstadkomma regler för en prissättning, som möjliggör byte och försäljning av kronoskog för jordbrukets yttre rationalisering såsom förutsattes i 1947 års riksdagsbeslut.

Stockholm den 23 januari 1959

		<i>Nils G. Hansson</i> i Skegrie
<i>S. G. W. Wahlund</i>	<i>J. Onsjö</i>	<i>Axel Rubbestad</i>
<i>Per Svensson</i> i Stenkyrka	<i>Lars Eliasson</i> i Sundborn	<i>Anders Pettersson</i> i Dahl
<i>C. O. Carlsson</i> i Bakeröd	<i>J. W. Pettersson</i> i Norregård	<i>S. Vigelsbo</i>